

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2023/42/-НА-СТА-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН АРГАЛАНТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗРЫН 2022 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2023 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор Г.Баянжаргал

Утас: 70273204 Цахим хаяг: bayanjargalg@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ.....	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	12
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	17
4.1 Ерөнхий зүйл	17
4.2 Материаллаг байдал.....	17
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	17
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	18
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	18
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	18
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	18
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	19
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	19
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА,ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ	22
6.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл	22
6.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл	22
6.3 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	23

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ХХААГ	Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2023.02.25 № 01/142
танай _____-ны № _____-т

ТӨВ АЙМГИЙН АРГАЛАНТ СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН
ДАРГА Н.ШИРНЭН ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторов баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторов ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна.

Шалгагдагч байгууллагын санхүүгийн тайлангаас бусад тайлан мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлттэй танилцсан болно.

Аудитын гол асуудал

Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг сумын Засаг даргын 2022 оны 01 дүгээр сарын 14-ний өдрийн 01 захирамжаар баталж, орон нутгийн урсгал төсвөөр 12 ажлыг, шилжих үлдэгдлээр 6 арга хэмжээг, Орон нутгийг хөгжүүлэх сангийн хөрөнгөөр 4 төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс:

- Орон нутгийг хөгжүүлэх сангаас Хөшөөт багийн барилгын их засварын ажлыг Бүрэн төгс шийдэл ХХК 59,829.4 мянган төгрөгөөр,
- Хөшөөт багийн гэрэлтүүлэг, гэрэлт гудамж байгуулах ажлыг Сайжрах шилтгээн ХХК 42,498.0 мянган төгрөгөөр
- "Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах" ажлыг Лапланд эко ХХК 26,979.5 мянган төгрөгөөр
- Автомашин худалдан авах тендерт Софт солар энерги ХХК 25,950.1 мянган төгрөгөөр гэрээ байгуулж, хэрэгжүүлсэн байна.

Харин шилжих үлдэгдлээс санхүүжигдсэн дараах ажлуудын гүйцэтгэлийн тайлан тодорхойгүй гэрээ дүгнэгдээгүйгээс авлагаар бүртгэгдсэн дараах ажлууд байна. Үүнд:

- Хогийн цэг, гуу жалга дарах 2 ажлыг Билэгт зам ХХК 30,000.0 мянган төгрөг
- Бөхийн өргөө засварлах ажлыг Тэмүүлэл ланд шафт ХХК 7,000.0 мянган төгрөг
- Тоглоомын талбай байгуулах 10,200.0 мянган төгрөгийн он дамнасан ажил

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Тус санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй болно

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ**2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан**

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	58,960,473.16	137,991,141.36
33	АВЛАГА	10,200,000.00	51,104,058.20
335	Бусад авлага	10,200,000.00	51,104,058.20
3351	Байгууллагаас авах авлага	10,200,000.00	51,104,058.20
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	48,760,473.16	86,887,083.16
354	Хангамжийн материал	48,760,473.16	83,387,083.16
35410	Бичиг хэргийн материал	1,545,640.00	1,722,690.00
35420	Аж ахуйн материал	10,949,740.00	10,841,240.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	2,984,000.00	2,984,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	00.00	618,580.00
35450	Барилгын засварын материал	2,472,290.00	2,472,290.00
35600	Мал амьтад	00.00	3,500,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,420,966,309.77	2,530,163,381.36
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,420,966,309.77	2,530,163,381.36
392	Биет хөрөнгө	1,767,555,143.34	1,877,198,214.65
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,360,872,715.26	2,432,702,091.26
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-882,401,754.57	-975,278,749.22
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	175,588,855.00	257,848,032.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-90,558,455.42	-108,228,516.16
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	496,838,203.73	616,064,829.73
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-399,309,953.96	-425,497,293.51
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	82,048,416.00	82,405,916.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-41,887,141.45	-50,702,025.09
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	41,000,000.00	41,000,000.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-41,000,000.00	-41,000,000.00
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	287,687,660.00	288,872,660.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-221,323,401.25	-240,988,730.36
393	Биет бус хөрөнгө	653,411,166.43	652,965,166.71
39301	Програм хангамж	3,510,000.00	3,510,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,332,833.57	-2,778,833.29
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	652,234,000.00	652,234,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,479,926,782.93	2,668,154,522.72
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,479,926,782.93	2,668,154,522.72
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,479,926,782.93	2,668,154,522.72
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,377,154,433.19	1,377,154,433.19
51101	Өмч: - төрийн	1,377,154,433.19	1,377,154,433.19
512	Хуримтлагдсан үр дүн	960,355,030.06	1,148,582,769.85
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	699,237,216.48	960,355,030.06
51220	Тайланг үеийн үр дүн	261,117,813.58	188,227,739.79
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	142,417,319.68	142,417,319.68
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,479,926,782.93	2,668,154,522.72

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	727,011,445.81	744,086,255.90
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	322,854,707.81	356,785,692.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	322,854,707.81	356,785,692.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	322,854,707.81	356,785,692.00
1200043	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	00.00	131,270,700.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	322,854,707.81	225,514,992.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	404,156,738.00	387,300,563.90
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	19,009,338.00	29,644,163.90
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	19,009,338.00	29,644,163.90
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	385,147,400.00	357,656,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	385,147,400.00	357,656,400.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	455,152,532.23	555,750,016.11
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	452,352,532.23	544,477,695.43
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	437,420,047.23	501,161,274.95
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	203,103,833.20	183,653,657.80
210101	Үндсэн цалин	139,094,599.78	149,071,488.46
210102	Нэмэгдэл	32,086,347.29	24,766,670.40
210104	Урамшуулал	00.00	8,598,582.40
210105	Гэрээт ажлын хөлс	31,922,886.13	1,216,916.54
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	27,158,420.43	24,244,327.27
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,442,054.00	17,403,161.15
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,717,213.74	1,873,079.45
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,394,372.22	1,441,530.36
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	323,466.20	308,072.44
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,281,314.28	3,218,483.87
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	62,475,588.00	63,771,110.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,812,988.00	6,051,300.00
210302	Түлш, халаалт	56,993,600.00	57,002,010.00
210303	Цэвэр, бохир ус	669,000.00	717,800.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	19,132,236.13	22,922,122.80
210401	Бичиг хэрэг	2,424,249.80	2,555,090.00
210402	Тээвэр, шатахуун	8,766,765.10	18,895,982.80
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,278,129.63	1,174,600.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,600,251.60	00.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	00.00	296,450.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	5,062,840.00	00.00
2105	Нормативт зардал	00.00	950,100.00
210502	Хоол, хүнс	00.00	950,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,500,000.00	1,500,000.00
210604	Урсгал засвар	1,500,000.00	1,500,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	978,200.00	2,876,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	978,200.00	2,876,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,351,489.94	23,092,665.35
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,028,899.94	22,119,775.35
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	350,000.00	350,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	324,500.00	282,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	478,190.00	219,890.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	169,900.00	121,000.00

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	120,720,279.53	178,151,291.73
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	15,385,869.36	12,307,361.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	105,256,410.17	165,843,930.73
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	14,932,485.00	43,316,420.48
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	00.00	5,106,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	5,106,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	14,932,485.00	38,210,420.48
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	14,932,485.00	38,210,420.48
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	2,800,000.00	11,272,320.68
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	2,800,000.00	11,272,320.68
221001	Их засвар	2,800,000.00	6,906,376.68
223001	Бусад хөрөнгө	00.00	4,365,944.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	271,858,913.58	188,336,239.79
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	9,241,100.00	108,500.00
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	154,000.00	00.00
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	9,087,100.00	108,500.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-9,241,100.00	-108,500.00
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	262,617,813.58	188,227,739.79

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	404,156,738.00	518,571,263.90
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	00.00	131,270,700.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	00.00	131,270,700.00
1200043	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	00.00	131,270,700.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	404,156,738.00	387,300,563.90
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	19,009,338.00	29,644,163.90
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	19,009,338.00	29,644,163.90
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	385,147,400.00	357,656,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	385,147,400.00	357,656,400.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	348,482,938.00	392,313,902.90
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	348,482,938.00	392,313,902.90
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	333,550,453.00	348,723,482.42
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	203,103,834.33	184,960,362.16
210101	Үндсэн цалин	139,094,599.78	150,547,779.95
210102	Нэмэгдэл	32,086,347.29	25,813,999.81
210104	Урамшуулал	00.00	8,598,582.40
210105	Гэрээт ажлын хөлс	31,922,887.26	00.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	27,188,156.24	20,970,674.57
210201	Тэтгэврийн даатгал	19,267,426.58	15,046,111.04
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,996,766.93	1,612,069.28
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,635,343.57	1,242,801.81
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	377,506.53	268,528.80
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,911,112.63	2,801,163.64
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	62,475,588.00	63,714,900.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,812,988.00	6,051,300.00
210302	Түлш, халаалт	56,993,600.00	56,993,600.00
210303	Цэвэр, бохир ус	669,000.00	670,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	12,905,829.43	11,000,642.00
210401	Бичиг хэрэг	2,396,400.00	1,463,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	7,231,299.80	8,257,642.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,278,129.63	1,280,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,000,000.00	00.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,500,000.00	1,500,000.00
210604	Урсгал засвар	1,500,000.00	1,500,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	978,200.00	2,876,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	978,200.00	2,876,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,800,253.00	27,239,413.69
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	477,663.00	26,266,523.69
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	350,000.00	350,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	324,500.00	282,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	478,190.00	219,890.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	169,900.00	121,000.00

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	23,598,592.00	36,461,490.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	23,520,592.00	36,461,490.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	78,000.00	00.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	14,932,485.00	43,590,420.48
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	00.00	5,380,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	5,380,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	14,932,485.00	38,210,420.48
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	14,932,485.00	38,210,420.48
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	55,673,800.00	126,257,361.00
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	00.00
4	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)	00.00	00.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	55,673,800.00	126,257,361.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	55,673,800.00	126,257,361.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	55,673,800.00	126,257,361.00
221001	Их засвар	55,673,800.00	67,763,930.00
223001	Бусад хөрөнгө	00.00	58,493,431.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-55,673,800.00	-126,257,361.00
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	00.00
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	00.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	00.00	00.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	00.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	00.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,377,154,433.19	142,417,319.68	699,237,216.48	00.00	2,218,808,969.35
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,377,154,433.19	142,417,319.68	699,237,216.48	00.00	2,218,808,969.35
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	261,117,813.58	00.00	261,117,813.58
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,377,154,433.19	142,417,319.68	960,355,030.06	00.00	2,479,926,782.93
D01	2022 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	1,377,154,433.19	142,417,319.68	960,355,030.06	00.00	2,479,926,782.93
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,377,154,433.19	142,417,319.68	960,355,030.06	00.00	2,479,926,782.93
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	188,227,739.79	00.00	188,227,739.79
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,377,154,433.19	142,417,319.68	1,148,582,769.85	00.00	2,668,154,522.72

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Батлагдсан төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	488,927,100.00	459,437,461.42
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	357,656,400.00	333,180,100.42
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	356,656,400.00	332,180,100.42
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	193,332,200.00	184,960,362.16
210101	Үндсэн цалин	155,743,200.00	150,366,870.65
210102	Нэмэгдэл	37,589,000.00	25,994,909.11
210104	Урамшуулал	0	8,598,582.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	26,099,800.00	20,970,674.57
210201	Тэтгэврийн даатгал	18,366,600.00	15,046,111.04
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,933,300.00	1,612,069.28
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,546,700.00	1,242,801.81
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	386,600.00	268,528.80
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,866,600.00	2,801,163.64
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	63,715,600.00	63,714,900.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,051,300.00	6,051,300.00
210302	Түлш, халаалт	56,993,600.00	56,993,600.00
210303	Цэвэр, бохир ус	670,700.00	670,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	9,985,300.00	9,974,300.00
210401	Бичиг хэрэг	1,350,000.00	1,463,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	7,231,300.00	7,231,300.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,404,000.00	1,280,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,500,000.00	1,500,000.00
210604	Урсгал засвар	1,500,000.00	1,500,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,876,200.00	2,876,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,876,200.00	2,876,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	37,689,300.00	27,239,413.69
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	36,365,000.00	26,266,523.69
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	350,000.00	350,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	325,000.00	282,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	479,300.00	219,890.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	170,000.00	121,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	21,458,000.00	20,944,450.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	21,458,000.00	20,944,450.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,000,000.00	1,000,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,000,000.00	1,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,000,000.00	1,000,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	131,270,700.00	126,257,361.00
221001	Их засвар	70,000,000.00	67,763,930.00
223001	Бусад хөрөнгө	61,270,700.00	58,493,431.00

III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	488,927,100.00	459,437,461.42
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	357,656,400.00	333,180,100.42
320001	Орон нутгийн төсвөөс	357,656,400.00	333,180,100.42
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	131,270,700.00	126,257,361.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	131,270,700.00	126,257,361.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1
610001	Төсвийн байгууллага	1	1
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	22	21
620001	Удирдах ажилтан	4	4
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	6	6
620003	Үйлчлэх ажилтан	8	7
620004	Гэрээт ажилтан	4	4

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	13,551,895.00	20,923,382.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	13,551,895.00	20,923,382.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	13,551,895.00	16,543,382.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	0.00	1,026,342.00
210402	Тээвэр, шатахуун	0.00	1,026,342.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	477,663.00	0.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	477,663.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,074,232.00	15,517,040.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	12,996,232.00	15,517,040.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	0.00	4,380,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	0.00	4,380,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	0.00	4,380,000.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	19,009,338.00	20,923,382.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	19,009,338.00	20,923,382.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	19,009,338.00	20,923,382.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газар нь Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 67 дугаар зүйлийн 67.1-д “Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг даргын ажлын алба нь тамгын газар байх бөгөөд доор дурдсан чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ” гэж заасны дагуу 67.1.1-67.1.8-д заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг, Төв аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллага юм.

Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Төв аймгийн Аргалант сумын ЗДТГ нь сумын засаг даргатай 2022 оны байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 4 зорилтын хүрээнд 39 хэрэгжүүлэх арга хэмжээтэй баталснаас хэрэгжилт 92.6 %-тай дүгнэгдсэн байна.

Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын даргын 2022 оны 1 дүгээр сарын 04-ны Б/05 дугаар тушаалаар удирдах 3, багийн засаг дарга 2, гүйцэтгэх 12, гэрээт 4, нийт 21 орон тоотойгоор үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Төв аймгийн Аргалант сумын ЗДТГ-ын албан хаагчид Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газраас зохион байгуулсан цахим сургалтад хамрагдаж, Засгийн газрын 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ыг албан үйл ажиллагаандаа хэвшүүлсэн байна.

Төв аймгийн Аргалант сумын ЗДТГ нь төсвийн шууд захирагчийн хувьд дараах хуулийн хүрээнд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагааг эрхлэн гүйцэтгэж байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
- Хөдөлмөрийн тухай хууль
- Шилэн дансны тухай хууль
- Монгол Улсын 2022 оны Төсвийн тухай хууль
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль
- Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын хууль

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд буюу хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн өөрчлөлттэй холбоотойгоор Аргалант сумын ЗДТГ нь хөдөлмөрийн дотоод журам болон холбогдох баримт бичигт орсон өөрчлөлтийг оруулж мөрдсөн байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөгүй байна.

Төлөвлөлтийн үе шатанд дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Төв аймгийн Аргалант сумын ЗДТГ нь 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллага нь ЗДТГ-ын даргын 2021 оны 01 дүгээр сарын 15-ны А/02 дугаар тушаалаар батлагдсан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөж байгаа ба тус бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирч байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Төв аймгийн Аргалант сумын ЗДТГ нь 2022 оны санхүүгийн тайлангаа Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна. Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 188,227.7 төгрөгөөр буюу 7.6 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/			
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0	0	0
Урьдчилгаа	0	0	0
Авлага	10,200.0	51,104.1	40,904.1
Бараа материал	48,760.5	86,887.1	38,126.6
Үндсэн хөрөнгө	2,420,966.3	2,530,163.4	109,197.1
Нийт хөрөнгө	2,479,926.8	2,668,154.5	188,227.7
Өр төлбөр	0	0	
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	2,479,926.8	2,668,154.5	188,227.7
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	2,479,926.8	2,668,154.5	188,227.7

Дээрх хүснэгтээс харахад: Авлагын оны эхний үлдэгдэл 10,200.0 мянган төгрөг нь өмнөх онд Тэмүүлэл ланд шафт ХХК-д спорт чийрэгжүүлэлтийн тоглоомын цогцолбор талбай ногоон байгууламж байгуулах ажлыг хүлээж аваагүй байсан бөгөөд тайлант онд шилжих үлдэгдлээс Тэмүүлэл ланд шафт ХХК-д бөхийн өргөөний дээвэр засварлах 7,000.0 мянган төгрөг, Билэгт зам ХХК-д хог хаягдлын цэг байгуулах түрж булах, төвийн гуу жалга дарж тэгшлэх 2 ажлын 30,000.0 мянган төгрөгийн ажлуудыг гүйцэтгэхээр санхүүжилт аваад, ажлыг гүйцэтгэсэн тайлан үйлдэж, гэрээ дүгнэгдээгүйгээс авлагаар бүртгэгдсэн, мөн 3,904.1 мянган төгрөгийн тээвэр шатахууны авлага шинээр үүссэнтэй холбоотой авлагын үлдэгдэл 40,904.1 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Бараа материалын дансны эхний үлдэгдэл 48,760.5 мянган төгрөг, төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 62,823.2 мянган төгрөгийн бараа материал авч, ХХААГ-аас 3,500.0 мянган төгрөгийн хурган хуцыг үнэ төлбөргүйгээр хүлээн авч, 28,200.4 мянган төгрөгийн бараа материалыг зарцуулж, эрүүл мэндийн төвд 108.5 мянган төгрөгийн ариутгал халдваргүйтлийн

материалыг үнэ төлбөргүйгээр зарлагдаж, бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 86,887.1 мянган төгрөг болж, 38,126.6 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Өвөлжилтийн бэлтгэл байдлыг хангах зорилгоор ногоон тэжээл 6,000.0 мянган төгрөгөөр бэлтгэн нөөцөлсөн ХХААГ-аас 3,500.0 мянган төгрөгийн 14 хурган хуц авсан, шилжих үлдэгдлээс 26,979.5 мянган төгрөгөөр сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө хийлгэсэн зэрэг нь бараа материалын үлдэгдлийн өсөлтөд нөлөөлсөн байна.

Үндсэн хөрөнгийн дансны эхний үлдэгдэл 4,099,779.8 мянган төгрөг, төсвийн хөрөнгөөр шилжих үлдэгдлээс 45,444.0 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, 2,342.2 мянган төгрөгийн бусад хөрөнгө, аймгийн хөрөнгө оруулалтаар нэмэлт санхүүжилтийн данснаас 12,000.0 мянган төгрөгөөр худаг, нийт 59,786.2 мянган төгрөгийн хөрөнгө худалдан авч, ОНХС-гийн санхүүжилтээр 59,829.4 мянган төгрөгийн багийн төвийн байрны засвар, ХХААГ-аас шинэ хөдөө төслийн хүрээнд 56,309.1 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, 105,872.7 мянган төгрөгийн хадлан тэжээл бэлтгэх иж бүрдэл багц тоног төхөөрөмж, нийт 222,011.2 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүйгээр орлого авч эцсийн үлдэгдэл 4,374,637.5 мянган төгрөг болсон байна.

Тайлант оны хөрөнгийн элэгдлийн зардал 165,843.9 мянган төгрөгөөр бүртгэснээс шалтгаалан нийт хөрөнгийн үлдэгдэл өртөг 188,227.7 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 2,669,154.5 мянган төгрөг болж 188,227.7 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 393,156.5 мянган төгрөг, нийт зарлагыг 393,156.5 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төв аймгийн Аргалант сумын ЗДТГ-ын хүргүүлсэн төсвийг 35,500.1 мянган төгрөгөөр бууруулж аймгийн ИТХ-ын 2021 оны 7 дугаар тогтоолоор 357,656.4 мянган төгрөгийн төсөв батлагдаж ирсэн байна. Сумын ИТХ-ын 2022 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдрийн 01 тоот тогтоол, 2022 оны 07 дугаар сарын 27-ны өдрийн 01 тоот тогтоолоор 2 удаа тодотгол хийж, нийт 131,270.7 мянган төгрөгийн төсөл арга хэмжээг сумын шилжих үлдэгдлээс санхүүжүүлэхээр тодотгол оруулж нийт зардлыг 488,927.1 мянган төгрөгөөр, зардал санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс бүрэн санхүүжүүлэхээр баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд аймгийн ИТХ-аас батлагдсан төсөв 357,656.4 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвийн орлого, иргэдийн саналыг харгалзан хэрэгжүүлэхээр 14 арга хэмжээг тодорхойлсны дагуу шилжих үлдэгдлээс санхүүжүүлэх 131,270.7 мянган төгрөгөөр 2 удаа тодотгосон байна. Төсвийн шууд захирагчийн хэрэгжүүлэх орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага хөтөлбөрийн 7 арга хэмжээг санхүүжүүлэх 486,227.1 мянган төгрөг, хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага хөтөлбөрийн 1 арга хэмжээг санхүүжүүлэх 2,700.0 мянган төгрөг, нийт 488,927.1 мянган төгрөгийн зардлыг, орон нутгийн төсвөөс 488,927.1 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр баталсны дагуу гүйцэтгэлээр зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 100 хувь олгож, оны эцэст зарцуулаагүй үлдэгдэл 29,489.6 мянган төгрөгийг төсөвт татан төвлөрүүлсэн байна.

Тайлант хугацааны төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 459,437.5 мянган төгрөг буюу 94,0 хувьтай байгаа нь 1 орон тоо хэмнэснээс шалтгаалж цалингийн зардлаас 8,371.8 мянган төгрөг, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэлээс 5,129.1 мянган төгрөг, бусдаар

гүйцэтгүүлэх бараа үйлчилгээний зардлаас 10,449.9 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний бусад зардлаас 513.5 мянган төгрөг, хөрөнгийн зардлаас 5,013.3 мянган төгрөг, нийт 29,489.6 мянган төгрөгийн зарцуулаагүй үлдэгдлийг татан төвлөрүүлсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	70106-Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 80101- Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	264,105.0	256,065.5	8,039.5	97.0%
2	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 80103- Гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээ	45,355.0	32,252.4	13,102.6	71.1%
3	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 80106- Баг, хорооны үйл ажиллагааны зардал	34,496.4	31,627.4	2,869.0	91.7%
4	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 80802- Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	1,000.0	1,000.0		100%
5	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 80918- Бусад	131,270.7	126,257.4	5,013.3	96.2 %
6	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 81102- Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	5,000.0	4,534.8	465.2	90.7%
7	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 82801- Улсын их баяр наадам	5,000.0	5,000.0		100%
8	71411- Хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага 82212- Хур хог хаягдал, орчны бохирдол	2,700.0	2,700.0		100%
	Дүн	488,927.1	459,437.5	29,489.6	94.0%

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Төв аймгийн Аргалант сумын ЗДТГ нь 2022 онд нэмэлт санхүүжилтийн дансанд аймгийн ЗДТГ- аас малын гоц халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх шатахууны зардалд 1,026.4 мянган төгрөг, сонгуулийн үр дүнд ажлаас чөлөөлөгдсөн улс төрийн албан хаагчийн нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулалд 4,080.0 мянган төгрөг, аймгийн хөрөнгө оруулалтаас 12,000.0 мянган төгрөг, статистикийн хэлтсээс ээлжит тооллогын болон тандалт судалгааны зардалд 3,436.0 мянган төгрөг, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас ажил зуучлалын зардалд 81.0 мянган төгрөг, Засгийн газраас усны үнэ 1,226.3 мянган төгрөг, цахим тендерийн хураамж 560.0 мянган төгрөг, өмнөх оны татан төвлөрүүлсэн нэмэлт санхүүжилтийн орлого 5,895.9 мянган төгрөг, нийт 29,644.2 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлсэн байна.

Нэмэлт санхүүжилтийн данснаас бэлчээрийн худаг гаргахад 12,000.0 мянган төгрөг, тээвэр шатахууны зардалд 1,239.0 мянган төгрөг, тооллого судалгааны арга хэмжээнд 2,278.0 мянган төгрөг, малын шүлхий өвчний вакцины зардалд 1,026.3 мянган төгрөг, бусад зардалд

300.0 мянган төгрөг, сонгуулийн үр дүнд ажлаас чөлөөлөгдсөн улс төрийн албан хаагчийн нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулалд 4,080.0 мянган төгрөг, нийт 20,923.4 мянган төгрөгийг зарцуулж, тайлант онд зарцуулаагүй 8,720.8 мянган төгрөгийг татан төвлөрүүлж тайлагнасан байна.

Нэмэлт санхүүжилтийн орлого, зардлыг зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.5 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тус төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт хоёр хөтөлбөрийн найман арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Хүснэгт 3. Төсөл хөтөлбөрийн арга хэмжээний хүрэх үр дүн, биелэлт

/мянган төгрөгөөр/						
№	Хөтөлбөр	Хэрэгжих хугацаа	Хүрэх үр дүн	Хэрэгжилтийн явц	Зарцуулах төсөв	Зарцуулсан
1	70106-Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	2022.01.01-2022.12.31	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	Хэрэгжилт 94.0%	486,227.1	456,737.5
2	71411- Хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага	2022.01.01-2022.12.31	Хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага	Бүрэн хэрэгжсэн, биелэлт 100%	2,700.0	2,700.0
Нийт төсвийн дүн					488,927.1	459,437.5

Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын 70106 хөтөлбөр 94,0% буюу 29,489.6 мянган төгрөгөөр дутуу хэрэгжсэн нь 1 орон тоо хэмнэснээс шалтгаалж цалин шимтгэлийн зардлаас 13,501.0 мянган төгрөг хэмнэж, бусдаар гүйцэтгүүлэх бараа үйлчилгээний зардлаас 10,449.9 мянган төгрөг, шилжих үлдэгдлээс санхүүжих хөрөнгийн зардлаас 5,013.3 мянган төгрөг зарцуулаагүйтэй холбоотой байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Г.Баянжаргал гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг 2023 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 02/03 тоот албан бичгээр Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн баталсан төсвийн нийт зарлагыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1,5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн батлагдсан төсвийн нийт зарлага 357,656.4 мянган төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 5,364.8 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 4,023.6 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тус байгууллага авч хэрэгжүүлсэн ажлын тайланг 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлантай хамт хавсаргаж, ирүүлээгүй боловч аудитын үр дүнд бодит хэмнэлтийг тодорхойллоо.

Тус байгууллагын 2022 оны цалингийн зардлаас 8,371.8 мянган төгрөг, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэлээс 5,129.1 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлэх бараа үйлчилгээний зардлаас 10,449.9 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний бусад зардлаас 513.5 мянган төгрөг, хөрөнгийн зардлаас 5,013.3 мянган төгрөг, нийт 29,489.6 мянган төгрөгийн зарцуулаагүй үлдэгдлийг үндсэн үйл ажиллагааны санхүүжилтээс орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлж ажилласан байна.

- Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.2-д “ээлжийн амралтаараа дотоодын амралт, сувиллын газарт, эсхүл өөрийн болон эхнэр /нөхөр/-ийн төрсөн нутагт амрах тохиолдолд түүний очих, ирэх замын зардлыг олгохгүй” байх заалтын дагуу Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын алба хаагчдад 2022 онд замын зардал олгоогүй, хууль тогтоомжид зааснаас бусад хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгоогүй байна.

- Тус ЗДТГ-т чиг үүрэг, орон тоог давхардуулан тогтоосон тохиолдол гараагүй Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.6-д “байгууллагын бүтэц, чиг үүргийг оновчтой тодорхойлж, цалин хөлсийг орлого, гүйцэтгэл, үр дүн, үр ашигтай нь уялдуулан олгох” заасны дагуу хэрэгжилтийг хангаж 1 орон тоог хавсруулан ажилласнаар цалингийн зардлаас 8,371.8 мянган төгрөг, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэлээс 5,129.1 мянган төгрөгийг хэмнэж орон нутгийн төсөв татан төвлөрүүлсэн байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг шалгахад төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээлэл, төсөвт орсон өөрчлөлтийн мэдээллүүдийг үнэн зөв, бодитой биш, PDF файлаар оруулаагүй, худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, тайланг байршуулаагүй, худалдан авах ажиллагаатай холбоотой 2 мэдээлэл, цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 18 орлогын, 19 зарлагын мөнгөн гүйлгээг болон өмч хөрөнгө, мөнгө зарцуулах 9 шийдвэрүүдийг байршуулаагүй, шилэн дансны үйл ажиллагаанд тавих дотоод хяналтыг хэрэгжүүлээгүй байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллагад бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэх алдаа, зөрчилтэй асуудал гараагүй байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгдээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Тус байгууллага нь 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар акт, албан шаардлага, зөвлөмж өгөгдөөгүй байна.

Хүснэгт 4. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь

/мянган төгрөгөөр/

Акт	0	0	0	0	0%
Албан шаардлага	0	0	0	0	0%
Зөвлөмж	0	0	0	0	0%
Нийт дүн	0	0	0	0	0%

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Төв аймгийн Аргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын дараагийн аудитаар анхаарал татахуйц асуудлаар Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт, авлагын барагдуулалтыг тодорхойлж байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд зардлын эх үүсвэрийг татан төвлөрүүлсэн 38,210.3 мянган төгрөгөөр тохируулаагүй, шилжих үлдэгдлээс бэлтгэсэн 26,979.5 мянган төгрөгийн сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, 6,000.0 мянган төгрөгийн ногоон тэжээл, 1,560.0 мянган төгрөгийн хивгийг бараа материалын дансанд, 18,308.9 мянган төгрөгийн тавилга эд хогшил, компьютер тоног төхөөрөмжийг үндсэн хөрөнгийн дансанд, гэрээг дүгнэж ажлын хэсгээс хүлээж аваагүй 37,000.0 мянган төгрөгийн ажлуудыг авлагын дансанд бүртгээгүй, нийт 128,058.7 мянган төгрөгийн 2 төрлийн алдаа байна.

Санхүүгийн тайланд 128,058.7 мянган төгрөгийн 2 төрлийн алдаа илэрснийг аудитын явцад Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу залрууллаа.

Аудитаар нийт 53,388.9 мянган төгрөгийн 7 зөрчил илэрсэнд, 3 төлбөрийн акт тогтоож, 2 албан шаардлага хүргүүлж, зөрчлийг дахин давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмж өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

Авлагын журнал, тодруулгад 3,904.1 мянган төгрөгийн тээвэр шатахууны авлага үүсгэж, оны эцэст хэмнэгдсэн зардлыг нөөцөлсөн зөрчил байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.2-д “жил бүрийн төсвийн зарлагыг орлого болон санхүүжүүлэх бусад эх үүсвэрээр нь бүрэн нөхдөг байхаар төлөвлөн баталж, хэрэгжүүлэх”, 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д “жинхэнэ хэрэгжилтийн” зарчимтай нийцэхгүйгээс гадна санхүүгийн тайлангийн “тасалбар болголт”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МҮЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.8-д “Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн” бол төлбөрийн акт тогтооно гэсний дагуу шийдвэрлэв.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд газрын дуудлага худалдааны дэнчингийн орлого 1,000.0 мянган төгрөг, усны төлбөрийн 1,226.3 мянган төгрөг, нийт 2,226.3 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвийн орлогод төвлөрүүлээгүй зөрчил байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-д “үр ашигтай байх”

зарчимтай нийцэхгүйгээс гадна санхүүгийн тайлангийн “ангилал”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МҮЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.4-д “төсөвт төвлөрүүлэх ёстой татварын болон татварын бус төсвийн орлогыг төсөвт дутуу төвлөрүүлсэн эсвэл төвлөрүүлээгүй” бол төлбөрийн акт тогтооно гэсний дагуу шийдвэрлэв.

Нийгмийн даатгалын байгууллагад илүү төлөлтийн 58.5 мянган төгрөгийн тооцоог авлагаар тусгаагүй зөрчил байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д “жинхэнэ хэрэгжилтийн” зарчимтай нийцэхгүйгээс гадна санхүүгийн тайлангийн “тасалбар болголт”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МҮЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.5-д “бүртгэл тооцоог зөрүүтэй тооцоолсноос, үр дагавар үүссэн” бол төлбөрийн акт тогтооно гэсний дагуу шийдвэрлэв.

5.2 Албан шаардлага

Шилэн дансанд байршуулах 10 төрлийн мэдээллүүд тавигдаагүй, байршуулсан мэдээллүүд үнэн зөв, бодитой, ач холбогдолтой биш, PDF файлаар оруулаагүй байгаа зэргээр Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд тавих дотоод хяналтыг сулруулсан зөрчил байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.2-т “мэдээлэл ойлгомжтой, ач холбогдолтой байх” зарчмууд хангагдахгүйгээс гадна “иж бүрэн байх”, “эрх ба үүрэг” гэсэн батламж мэдэгдлүүдтэй нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх заалт болон МҮЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1.11-д “хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” үүссэн бол албан шаардлага хүргүүлэх гэсний дагуу шийдвэрлэв.

Өмнөх онд Тэмүүлэл ланд шафт ХХК-д спорт чийрэгжүүлэлтийн тоглоомын цогцолбор талбай ногоон байгууламж байгуулах 10,200.0 мянган төгрөгийн ажлыг хүлээж аваагүй байхад тайлант онд шилжих үлдэгдлээс дахин Тэмүүлэл ланд шафт ХХК-д бөхийн өргөөний дээвэр засварлах 7,000.0 мянган төгрөгийн ажлыг гэрээ байгуулалгүйгээр санхүүжилтийг бүрэн өгсөн, Билэгт зам ХХК-д хог хаягдлын цэг байгуулах түрж булах, төвийн гуу жалга дарж тэгшлэх 2 ажлын 30,000.0 мянган төгрөгийн ажлуудыг гүйцэтгэхээр гэрээ байгуулсан боловч, гүйцэтгэсэн ажлын тайлан, гэрээ дүгнэсэн баримтгүй, санхүүжилтийг бүрэн өгсөн, нийт 47,200.0 мянган төгрөгийн авлага үүссэн зөрчил байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6-д “Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна.”, 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д “жинхэнэ хэрэгжилтийн” зарчимтай нийцэхгүйгээс

гадна санхүүгийн тайлангийн “тасалбар болголт”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх”, “иж бүрэн байх” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх заалт болон МҮЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1.7-д “авлага, өглөгийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй”, 4.2.1.8-д “байгуулсан гэрээ, хэлцэл, холбогдох дүрэм журмыг баримтлаагүй” бол албан шаардлага хүргүүлэх гэсний дагуу шийдвэрлэв.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1.Худалдан авалттай холбоотой асуудал

1.1.Илрүүлэлт:

Харилцагч 3 байгууллагаас 116,808.9 мянган төгрөгийн худалдан авалтыг цахим баримтаар баталгаажуулаагүй зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6-д “Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна.”, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар батлагдсан “НХМаягт ТМ-5 ebarimt -нд үндэслэн бүх төрлийн санхүүгийн гүйлгээг хийж албан ёсны анхан шатны баримтаар бүрдүүлэх” гэсэнтэй нийцэхгүйгээс гадна санхүүгийн тайлангийн аудитын “иж бүрэн байх”, “эрх ба үүрэг” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Цахим баримтыг үндэслэн санхүүгийн төлбөр, тооцооны бүх гүйлгээг баталгаажуулж байх, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх

2.Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой асуудал

2.1.Илрүүлэлт:

Шатах тослох материалын зарлагын гүйлгээг шалгахад тайлангаар тайлагнасан шатах тослох материалын 18,943.8 мянган төгрөгийн шатахууныг жолоочийн замын хуудсыг үндэслэн нормативын дагуу тооцоо бодсон баримтаар баталгаажуулаагүй, бүртгэлээр тавих хяналтыг сулруулсан зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 13 дугаар зүйлийн 13.1-д “Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно” заалтыг болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “тохиолдсон байх”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

2.2. Өгсөн зөвлөмж: Жолоочийн замын хуудсыг үндэслэн шатахууны зарцуулалтын тооцоог тухай бүр бодож баталгаажуулж байх, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх

Дээрх акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА,ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ

6.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл мянган төгрөгөөр

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс:				Зөвлөмж	
							залруулсан		залруулаагүй			
	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн
Аудитаар төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд зардлын эх үүсвэрийг татан төвлөрүүлсэн 38.210.3 мянган төгрөгөөр тохируулаагүй алдаа байна.	1	38,210.3			1	38,210.3	1	38,210.3				
Шилжих үлдэгдлээс бэлтгэсэн 26,979.5 мянган төгрөгийн сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, 6.000.0 мянган төгрөгийн ногоон тэжээл, 1,560.0 мянган төгрөгийн хивгийг бараа материалын дансанд, 18.308.9 мянган төгрөгийн тавилга, компьютер тоног төхөөрөмжийг үндсэн хөрөнгийн дансанд, гэрээг дүгнэж ажлын хэсгээс хүлээж аваагүй 37,000.0 мянган төгрөгийн ажлуудыг авлагын дансанд бүртгээгүй, нийт 89.848.4 мянган төгрөгийн алдаа байна.	1	89,848.4	1	89,848.4			1	89,848.4				
Дүн	2	128,058.7	1	89,848.4	1	38,210.3	2	128,058.7	0	0.0	0	0.0

6.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл мянган төгрөгөөр

Алдааны товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс:									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	тоо	дүн										
Авлагын журнал, тодруулгад 3.904.1 мянган төгрөгийн тээвэр шатахууны авлага үүсгэж, оны эцэст хэмнэгдсэн зардлыг нөөцөлсөн зөрчил байна.	1	3,904.1	1	3,904.1								
Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд газрын дуудлага худалдааны дэнчингийн орлого 1.000.0 мянган төгрөг, усны төлбөрийн 1.226.3 мянган төгрөг, нийт 2,226.3 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвийн орлогод төвлөрүүлээгүй зөрчил байна.	1	2,226.3	1	2,226.3								
Нийгмийн даатгалын байгууллагад илүү төлөлтийн 58.5 мянган төгрөгийн тооцоог авлагаар тусгаагүй зөрчил байна.	1	58.5	1	58.5								
Өмнөх онд Тэмүүлэл ланд шафт ХХК-д спорт чийрэгжүүлэлтийн тоглоомын цогцолбор талбай ногоон байгууламж байгуулах 10,200.0 мянган төгрөгийн ажлыг хүлээж аваагүй байхад тайлант онд шилжих үлдэгдлээс дахин Тэмүүлэл ланд шафт ХХК-д бөхийн өргөөний дээвэр засварлах 7,000.0 мянган төгрөгийн ажлыг гэрээ байгуулалгүйгээр санхүүжилтийг бүрэн өгсөн, Билэгт зам ХХК-д хог хаягдлын цэг байгуулах түрж булах, төвийн гуу жалга дарж тэгшлэх 2 ажлын 30,000.0 мянган төгрөгийн ажлуудыг гүйцэтгэхээр гэрээ байгуулсан боловч, гүйцэтгэсэн ажлын тайлан, гэрээ дүгнэсэн баримтгүй, санхүүжилтийг бүрэн өгсөн, нийт 47,200.0 мянган төгрөгийн авлага үүссэн зөрчил байна.	1	47,200.0			1	47,200.0						
Харилцагч 3 байгууллагаас 116,808.9 мянган төгрөгийн худалдан авалтыг цахим баримтаар баталгаажуулаагүй зөрчил байна.	1	0					1	0				
Шатах тослох материалын зарлагын гүйлгээг шалгахад тайлангаар тайлагнасан шатах тослох материалын 18,943.8 мянган төгрөгийн шатахууныг жолоочийн замын хуудсыг үндэслэн нормативын дагуу тооцоо бодсон баримтаар баталгаажуулаагүй, бүртгэлээр тавих хяналтыг сулруулсан зөрчил байна.	1	0					1	0				
Дүн	6	53,388.9	3	6,188.9	1	47,200.0	2	0.0	0	0.0	0	0.0

6.3 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

мянган төгрөгөөр

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс:					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансанд байршуулах 10 төрлийн мэдээллүүд тавигдаагүй, байршуулсан мэдээллүүд үнэн зөв, бодитой, ач холбогдолтой биш, PDF файлаар оруулаагүй байгаа зэргээр Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд тавих дотоод хяналтыг сулруулсан зөрчил байна.	1	0			1	0		
Дүн	1	0.0	0	0.0	1	0.0	0	0.0
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Нийт дүн	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0